

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutio lutheriana super propositione deci[m]a tertia: de potestate pape

Luther, Martin

Lipsiæ, 1519

VD16 L 5781

Sed Videamvs Et Alia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32449

sentia non dispensationis diuinæ veritate, sed ecclesiæ consuetudine
episcopos esse maiores presbyteris.

ADDO tertium decretum eadē dis. xcv. c. Epus, Episcopus in quo
libet loco sedens, stare presbyterum non patiatur. Et iterum alio. c. epus.
Epus in ecclesia in consensu presbyterorum sublimior sedeat, intra domum
vero, collegam presbyterorum se esse cognoscat. Hæc ibidem esse de
creta concilii Carthaginensium quarti dicuntur. Quæ certe hæretica sunt,
scandalosa & seditiosa (vt vocant) si Episcopi iure diuino presbyteris sub
limiores sunt, quos esse collegas episcoporum statuunt: multo magis, si vnus
Episcopus cæteris sublimior est. Deleant ergo primum sua decreta, quæ nos
cogunt discere, vt quid damnant in nobis, quod ipsi nos docent & patet
itaque, re ipsa æquales Episcopos inter se & presbyteros, solo vsu, & eccle
siæ causa, alium alii præferendum. Ex quo ulterius sequitur. Si primatus
rho, pontificis vergere incipiat in ecclesiæ detrimentum, oino tollendus
est de ecclesia, quia humana iura & consuetudines, pro ecclesia seruire
debent, non contra ecclesiam militare. Quod, si non fiat, iam coram deo,
traditio hominum irrita facit mandata dei. Quare vide, quæ tenui pen
deat filo, Rhomanorum adulatorum tyrannis: quæ seipsam autoritate
diuina conata stabilire, seipsam penitus ea ratione subuertit.

Huc & Cyprianum voco, quæ & b. Augu. allegat li. ij. c. ij. de baptis
mo dicentem. Neque enim quisquam nostrum, Episcopum se esse episcoporum constituit,
aut tyrannico terrore ad obsequendum necessitatem collegas suos adig
git. Quod non habet omnis Episcopus pro licentia libertatis & potestatis suæ
arbitrium proprium, tanquam ab alio iudicari non possit, quod nec ipse potest
alterum iudicare, sed expectemus vniuersi iudicium domini nostri Iesu Christi.
Hic gloriosus martyr, palam confitetur tyrannidem esse, ab vno episcopo
alios cogi ad obedientiam. At hanc tyrannidem, velut iusticiam, pene
omnes decretum syllabæ, & statuunt & seruant tanquam diuinam autori
tatem. Deinde mirum est, quod b. Augu. non redarguit Cyprianum
a se allegatum, si sensit eum contra ius diuinum loqui, sed potius cum
eo sentit, omnes scilicet esse Episcopos æquales.

SED VIDEAMVS ET ALIA.

IDEM Cyprianus lib. epistolarum primo, epistola quarta, ad
Felicem presbyterum, probaturus diuinis testimoniis, quod in po
testate non Episcoporum, sed plebis maxime sit eligere aut recusare
Episcopos, dicit, Propter quod plebs obsequens dominicis præceptis, &
deum metuens a peccatore præposito se separare se debet, nec se ad sacri
legi sacerdotis sacrificia miscere. quoniam ipsa maxime habeat potestatem,
vel eligendi dignos sacerdotes, vel indignos recusandi. Quod & ip
sum videmus de diuina autoritate descendere, vt sacerdos plebe præ
sente, sub omnium oculis deligatur, & dignus atque idoneus, publico iu
dicio ac testimonio comprobetur, sicut in numeris Mosi præcepit do
minus dicens, Prehende Aaron fratrem tuum & Eleazarum filium eius,
& impones eos in montem coram omni Synagoga, & exue Aaron
stolam eius, & indue Eleazarum filium eius, & Aaron appositus mo

Sententia.

Vide sanctif
suma decreta,

Episcopi & pre
sbyteri reue
ra sunt æqua
les, solo vsu
& ecclesiæ cau
sa, alii aliis su
periores.

Si primatus
rho, pontificis, contra
ecclesiam mili
tarit, oino tol
lendus est.

Ruffine, vt
de quibus non
conueniat etiã
cum Cypriano

Episcopi æquales

Plebs obse
quens domini
cis præceptis &
deum timens, a
peccatore præposi
to se separare se
debet, quoniam ipsa
maxime habe
at potestatem, vel
eligendi dig
nos sacerdo
tes, vel indig
nos reiciendi.

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS,

Corā omni
synagoga, de
us iubet sacer
dotē cōstitui.

Obserua ritū
eligēdi Ep̄i.

Ep̄us rite eli
git apud eos,
q̄b⁹ practicē

Suffragio po
puli, & iudi
cio p̄pinq̄rū
ep̄orū ep̄us
eligebatur.

Qui rho, p̄o
ti, iure diuio
oib⁹ p̄ferūt,
imp̄i sunt in
multorū secu
lorū sanctos
& martyres

Cura toti⁹
ecc̄l̄iæ & p̄i
cipat⁹ Petro
cōmittit⁹, &
tū v̄lis ep̄us
nō vocatur.

riatur illic. Coram omni Synagoga iubet deus constitui sacerdotē, id est, instruit & ostēdit ordinationes sacerdotales, nō nisi sub populi assistentis cōscientia fieri, oportere. vt plebe p̄sente, vel detegantur malorū crimina, vel malorū merita p̄dicetur. & sit ordinatio iusta & legitima, quę oīm suffragio & iudicio fuerit exanimata, q̄d postea secundū diuina magisteria obseruatur in Actibus Apostolorū. Quādo de ordinādo in locū Iudæ Ep̄o, Petrus ad plebem loquitur. Surrexit, inquit, Petrus in medio discētū. fuit autē turba in vno. Nec hoc in Ep̄orū tm̄ & sacerdotū, sed in diaconorū ordinatione obseruasse Ap̄los animaduertimus. de quo & ipso in Actibus ap̄torū scriptum est. Et cōuocauerūt: inquit: illi duodecim, totā plebem discipulorū, & dixerunt eis. Quid vtiq; iccirco, tam diligenter & caute cōuocata plebe tota gerebatur, ne quis ad altaris ministerium, vel ad sacerdotale locum indignus obreperet.

PROPTER q̄d diligenter de diuina traditione, & ap̄lica obseruatione seruandū est & tenendū, q̄d apud nos quorū & fere p̄uinitias vniuersas tenetur, vt ad ordinationes rite celebrandas ad eam plebem, cui p̄positus ordinatur, Ep̄i eiusdē p̄uinitie propinqui quicq; cōueniant, & Ep̄us deligatur plebe p̄sente, quæ singulorū vitam plenissimē nouit. Quod & apud vos factū videmus, in Sabini nostri collegæ ordinatione, vt de vniuersæ fraternitatis suffragio, & de Ep̄orū, qui in p̄ntiam cōuenerāt, qui de eo ad vos l̄ras fecerant, iudicio, episcopus ei deferretur, & manus ei in locum Basilidis imponeretur.

HVNC ritū et per multas alias ep̄istolas, idem Cyprianus cōmemorat, semper suffragiū populi, & iudiciū p̄pinq̄uorū Ep̄orum ita allegans, vt hanc ex deo ordinationē esse cum fiducia pronunciet.

QVI rit⁹, q̄d sit ad eū qui hodie ex vrbe petit, in q̄ nō mō excludus est popul⁹, sed nec sacerdotū electio satis est, aliis relinq̄. Nec referre est necesse, q̄to sc̄lici⁹ hodie is rit⁹ diuin⁹ seruaret. p̄sertim, tot sacerdotib⁹ malis regnātib⁹, & iūto pp̄lo impositis. Nā videm⁹ per Rho, curiā, per gr̄as suas expectatiuas, passim in mundū etiā intrūdi sacerdotes. trāseāt hæc. Hoc q̄ror, q̄d hūc ritū sacratissimū & vetustū, turic⁹ diuio per oīa cōformem, hī n̄ h̄reticū & dānatū haberi volūt, p̄æ ritu suo recētiore. cū certū oib⁹ sit s. Nicolai, s. Martini, s. Augustini, s. Ambrosii, oēsq; p̄ricos patres, eo mō fuisse ordiatos. Sit itaq; rit⁹ hodiern⁹, q̄lis esse p̄t, mō Rho, p̄tificē, nō iure diuino id posse putem⁹, ne tot seculorū sanctos & martyres, cōtra ius diuini

GREGORIVS prim⁹ li. iij. registro, ep̄la (nū egisse, dānem⁹. xxxij. licet per autoritates illas, pascē oues meas, & tu es Petrus & c. Petro ap̄torū princ̄ipi toti⁹ ecc̄l̄iæ curā a dño cōmissam dicat, tū in hac cura nullū ep̄m ei successorē patit. Sed nec Petrū ap̄m v̄sem appellari dicit, scribēs ita Mauricio Augusto de Ioāne Cōstātinopolitano, cura toti⁹ ecc̄l̄iæ & princ̄ipat⁹ Petro cōmittitur, & tū vniuersalis ap̄lus nō vocat. Et vir sanctissim⁹ cōsacerdos meus, vocari v̄lis Ep̄us conatur. Exclamare cōpellor, o tēpora, o mores. Et infra, Si nō mē illud i ecc̄l̄ia sibi q̄sq; arripit, vniuersa ergo ecc̄l̄ia (q̄d absit) a statu

suo corrumpit, quoniam is qui appellatur vniuersalis, cadit. Sed absit a cordibus christianorum nomen istud blasphemiae, in quo omnium sacerdotum honor adimitur, dum ab vno sibi dementer arrogatur.

Ecce habes, quod blasphemiae nomen sit, vniuersalis Episcopus. Quid putas de nomine Summi, maximi, sanctissimi, dixisset?

Sequitur, certe pro beati Petri apostolorum principis honore, per veneranda Chalcedonensem synodum, rhomano pontifici oblatum est, sed nullus eorum vnquam hoc singularitatis vocabulum assumpsit, nec vti consensit, ne, dum priuatum aliquid daretur vni, honore debito priuarentur sacerdotes vniuersi.

Perpicuum est hunc Grego, qui se cunctorum sacerdotum seruum portum quod dominum vocat, & seruum seruorum dei, non credidisse, solum rho, pontificem Petri successorem esse, vti qui abhorreat princeps sacerdotum & Episcoporum dici, cum illum principem apostolorum dicat.

Idem in sequenti epistola ad Constantiam, eundem Ioannem Luciferum comparat, d. quia illi videlicet imitatur, qui spreto sociali gaudio angelorum legionibus, ad culmen conatus est singularitatis erumpere.

Idem epistola xxxvi. ad Eulogium Alexandrinum & Anastasium Antiochenum Episcopos, Sicut nouit veneranda sanctitas vestra, per sanctam Chalcedonensem synodum, pontifici sedis apostolicae (cui deo disponere deseruio) hoc vniuersitatis nomen oblatum est, sed nullus vnquam predecessorum meorum, hoc tam prophano vocabulo vti consensit, quia videlicet, si vnus patriarcha vniuersalis dicitur, patriarcharum nomen ceteris derogatur. Sed absit hoc christiana mente, id sibi velle quicquam arripere, vnde fratrum suorum honorem imminuere ex quantulacumque parte videatur. Sed nonne, si ius diuinum est primatus papae, tam ipsi pontifices rho, haeretici fuerunt, quae concilio, illi, quod ius diuinum non assumpserunt, sed conciliauerunt. Hoc, quod obtulit, quae non erant sui iuris offerre.

Et infra de eodem, vniuersa tentat sibi adscribere, & omnia membra quae soli vni capiti cohaerent (videlicet Christo) per elationem populi sermonis, eiusdem Christi sibi studet subiugare. Obsecro, quid mereretur, qui hodie sic loqueretur, hic Grego, rho, pontifex persequitur tanquam prophetam, quod nostri statuunt, quasi sit ius diuinum.

Et epistola xxxviii. ad ipsummet Ioannem Episcopum praedicta iterans, & copiosius explicans d. Certe Paulus apostolus cum audiret quosdam dicere, Ego sum Paulus, ego Apollo, ego vero Cephe, hanc dilacerationem corporis dominici, per quam membra eius aliis se capitibus quae iam non sociabant, vehementissime perhorrescens exclamauit & dixit, Nunquid Paulus pro vobis crucifixus est, aut in Pauli nomine baptisati estis? Si ergo ille membra dominici corporis certis extra Christum, quasi capitibus, & ipsis quidem apostolis subiecti particulariter euitauit, Tu, quid Christo vniuersalis sanctae ecclesiae capiti in extremi iudicii es dictum examine, qui cuncta eius membra tibi met conaris, vniuersalis appellatione, supponere? At, nonne & hoc summo impetu faciunt & conantur, o Gregori, tui successores?

Et infra, certe Petrus apostolus primum membrum sanctae & vniuersae

G

Vnde Episcopus nomen blasphemiae.

Haec omnia, praecedentia & sequentia cum aliis s. patrum dictis, decretis, & conciliis, adulatoribus isti Rho, pont, expugnant, deinde Lutherum capiunt.

Heus Ruffine, quid tibi videtur i. Grego Non est ergo iuris diuini primatus Rho. pon.

Audi, vide Gregorius, rho, po, persequitur tanquam prophetam, quod hodie, iure diuino statuere conantur.

Ruffine, adhuc non respicis, adhuc iudicia caecus!

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS,

Petrus est
primū mem
brū vñs ec
clesiæ.

Christi ver
bis idē pbat,
Sed Rufino
nec christū sa
tisfacit.

Reges gētū
suis dominē
Pōrifices nō
sic, sed Chri
sti exemplo
suis inserui
ant, sicut Ruf
finorū rex ali
ud cōtra deū
instillet.

Excusat am
bittonis infir
mitatē in pō
tifi, exemplo
ap̄torum, nō
tamē pbat.

Dispeream
Rufine, nisi
tibi hic oculi
doleant, au
res tinniant,
& cor ex in
uidiæ cōscien
tia tremiscat.
Volens esse
primus, erit
oim nouissi
mus.

Qui mi
nor est inter
vos oēs, hic
maior est.

salis ecclesiæ est, Paulus, Andreas, Ioannes, quid aliud quā singulariū
sunt plebiū capita, & tñ sub vno capite oēs sunt membra ecclesiæ.
Sed hæc satis. Audiamus iam ipsum caput oim, Quid super huius
Monarchiæ statu diffinierit. Nam hic p̄scus futurorū, quæstionē hęc
primū oim, & dedita opera dissoluit, & tot adhuc seculis super ea cer
tatur, quasi verba Christi fumus sint, & inanis fabula.

Dicitur itaq; Lucæ. xxij. Facta est autē cōtentio, quis eorū vi
deretur esse maior, dixit autē eis. Reges gentiū dñantur eorū, & qui
prātem hñt super eos, benefici vocatur. vos autē nō sic. Sed qui maior
est vestrū, fiat sicut minor. Et qui p̄cessor est, sicut ministrator (Et ex
emplū suū subiūgit) Nā quis maior est, qui recūbit, an qui ministrat?
Nōne qui recūbit. Ego autē in medio vestrū sum, sicut qui ministrat.
Vides, qđ Christū aperte p̄nūciat esse reges gentiū, nō pōrifices, qui
volūt esse maiores. Et prātem illam mundanā (id est sine verbo &
dilectione), p̄scus dānat. Verū, ego credo, qñ quidē ecclesiā necesse
fuit semper a gentibus opprimi, vt Ezech. iij. d. In medio gentiū po
sui eam. Et p̄s. cix. Dñare in medio inimicorū tuorū. Ideo qñ de sunt
gētes aliæ, vt scriptura impleatur, in ecclesia Reges gētiles fieri opor
tuisse, & prāte dñante super ecclesiā tyrānsare, diligēdi & docēdi of
ficio, ad alios trāslato. Itē Marci. x. Vbi filii Zebedei ad prāte aspi
rarūt, vt vn⁹ ad dexterā & ali⁹ ad sinistrā sederet, acceperūt sane rō
sum dignū, sed licet, vt calicē biberēt, nec tñ certybi sessuri essent. Hęc
ambitiōis infirmitatē, qđ mirū est in pōrificibus h̄q; Rho, fuisse quā
tūlibet sanctis, etiā martyrib⁹, qñ in apl̄is eam Christum pertulit. De
nicq; cum illi duo apl̄i hac arrogantia ceteris indignationē cōmouis
sent, et iterū oriretur cōtentio de maioritate, Iesus conuocans eos,
dixit eis. Scitis, quia si, qui videntur gētib⁹ principari, dominātur eis,
& principes eorū hñt prātem eorū. Nō autē ita est in vobis, sed quicūq;
voluerit fieri maior, erit vester minister. Et quicūq; voluerit in vo
bis primus esse, erit oim seruus (iterū exemplū sui addit) Nā & fili⁹
hoīs nō venit, vt ministraretur ei, sed vt ministraret, & animā suā da
ret redēptionē pro multis. Quis autē nō videat, qđ hoc ministerium
nec pōrifices, nec eorū adulescentes q̄runt, sed prātem solā: Quia Chri
stum ministratorē arduum est imitari.

Itē eiusdē. ix. Et venerūt Capernaū, qui cum domi essent inter
rogabat eos, Quid in via tractabatis? At illi tacebāt. Siquidē in via
inter se disputauerāt, quis eorū maior esset. Et residēs vocauit duode
cim, & ait illis. Si quis vult primus esse, erit oim nouissimus, & oim
minister. Et accipiens puerū, statuit eum in medio eorū, quē cum cō
plex⁹ esset, ait illis, Quisquis vñū receperit in noīe meo, me recipit.

Eadē Lucas. ix. Intrauit autē cogitatio in eos, quis eorū maior esset.
At Iesus, videns cogitationes cordis illorū, apprehendit puerū, & sta
uit illum secus se, & ait illis Quicūq; susceperit puerū istum in no
mine meo, me recipit. Et quicūque me receperit, recipit eum, qui
me misit. Nā qui minor est inter vos oēs, hic maior est. Itē Math.
xyij. In illa hora accesserūt ad Iesum discipuli dicentes, Quis putas

maior est in regno cœlorū: Et aduocās Iesus paruulū, statuit eum in medio eorū, & dixit. Quicumq; humiliauerit se sicut paruulus iste, hic maior est in regno cœlorum.

NVNC vide, quāris verbis, q̄t exēplis, quāta diligētia Christi p̄ uenerit & phibuerit ambitionē illā, quā tāto tumore iactāt decreta & decretales. ac ita repetūt & inculcāt, ac si hoc sit pascere pp̄m Christi, q̄d est ptātē iactare & ambire. Nō ergo ptās, sed seruitus impositur Ep̄is, etiā

VNDE meo iudicio, sicut apli vsq; ad finē vitæ Christi, cōtēderūt, si Ruffin⁹ cū nec tot exēplis & verbis Christi, ab hūana ista affectōe tēperarunt, decretis & de & tñ nullū permisit obtinere primatū, donec oēs dispersi eū relinq; decretalib⁹ q̄ rēt, ita in ecclia tot iam seculis cōtēditur de primatu phibito, nec auct⁹ busdā, frigo ditur Christi? interim tot vocib⁹ resistēs, nec vlli obtinere permittēs, re horrētib⁹ donec forte & ipsi, adueniēte Antichrō, dispergāt, & Christū negēt. ptātē iactēt ac inculcēt.

Nā apli primū, hęc pulchre seruabāt, q̄n̄ Iacobū minorē ep̄m Hierosol. cōstituerūt: & Petr⁹, Iacob⁹ ac Ioānes a se, suos primat⁹ re Ap̄li Iacobū iecerūt. Post illos autē mox tam Christi quā ap̄lorū exēplo neglecto, minorē ep̄m sine fine cōtēderūt, nō p̄ verbo, q̄ plus doceāt, sed q̄ lat⁹ mādare, ligare, soluere, & lucrari queāt. sic em̄ & nos infirmitates p̄tificiū, non sine multis scandalis ferre cogimur, p̄pter Christū. Si em̄ iuris diuini erat primatus Petri, impiūissime fecit vna cum Ioāne & Iacobo, q̄d minorē Iacobū sibi Ep̄m p̄tulerūt in ecclesia Hierosolymitana, cuius oēs erant mēbra. vnde & Paulus Gal. ij. Iacobū p̄fert Petro, in cēsen dis colūnis ecclēsiæ.

NVNC ex historiis & rationibus.

PRIMA, est ipsa Actū ap̄lorū, vbi Petr⁹ æqualis scribit cæteris ap̄lis, deniq; sui sermōis. c. xv. cōfirmationē a Iacobo accepit. Deinde nullū ap̄lorū ipse ordinauit, nec vllus sub ipso fuit, Quō ergo succel⁹ for Petri, oim̄ ap̄lorū succelsores sub se habere p̄tēt? Quid q̄lo ad hęc dici ab vllō p̄tēt? Itē Matthiā nec ipse, nec oēs siml' aucti sunt in ap̄m oriare, sed ex deo postularūt tm̄, q̄d est euidentissimū argumētū, nullū ap̄lorū alteri fuisse p̄latū, sed a solo deo, quēlibet cæteris æqualiter

Probat idem historiis & rōnib⁹, priā. Heus tu Ruffine, vt hęc te habent?

SECUNDA, Gala. ij. Antiochiæ Petr⁹ a (vocatū & institutū. Paulo resphen Iehasē. in q̄ patet, rho, p̄tificē subesse cuiilibet meli⁹ sentienti. Nec ideo verū esse, aut bonū, quia ipse sic dicit aut facit, sed rōnē reddere tenet, imo nō sepe p̄tēt reddere, sed cū Petro aliqui errat.

Secunda

TERTIA, ecclēsiastica hist. li. v. Victor prim⁹ rho, p̄, Asiæ Ep̄os voluit excōdicare: redargut⁹ autē est nō a Paulo, sed ab Hyreneo Lugdunē, & coercit⁹ etiā a cæteris oib⁹, monit⁹ & iussus pacē habere, & ecclēsiā nō cōturbare, q̄b⁹ sicut decuit, cessit. Itē ibidē. Anicet⁹ q̄q; cessit Polycarpo Smyrneo ep̄o, nec eū cogere potuit, in sua decreta. Itē hist. tripar. li. iij. Iulij prim⁹ conat⁹ phibere, ne citra suā autoritātē cōcilium cogerēt oriētales ep̄i, inaniter egit. quia nihil illi hoc curarunt, & acutissime ei rescripserunt.

Tertia.

QUARTA, Rhomanū pontificē esse oibus superiorē humano decreto sancitū est, nēpe Cōstantini quarti Græcorū imperatoris, vt scribit Platina in Benedicto. ij. nec sic tñ obseruatū Ep̄is aliis.

Quarta

QUINTA, Nūqd Cyprianū & Aug. aliosq; Africæ ep̄os cōfir

Quinta

G ij

DECIMA ET TERTIAE CONCLUSIONIS,

mauit papa, qui tñ de latina ecclesia erant? Nunquid eorū concilia im
pediuit? aut cōciliabula fuerūt, quia sine rho, pō, autoritate gesta sunt,
vt in eorum libris clare habetur?

Sexta

Sexta, quando Alexandrinū, Antiochenū, Hierosolymitanū, &
alios Aegypti, Arabiæ, Syriæ, Asiæ, totiusq; orientis Epōs instituit?
Hi omnes ergo hæretici fuerunt? absit.

Septima

Septima, nec hodie sub rho, pontifice sunt, qui in Perside, India,
Schittia, totaq; oriente sunt. An putas nullos ibi esse christianos? &
est in vestitū regnū Christi in Rhomā coactū, cuius sunt omnes fines terræ. ps. ij.
& palatiorū & .xxi? An non sunt Epī, quia nō induunt vestes, nō habēt palatia,
magnificen- equos, aliaq; pōpas rhomanas? Sufficit qd̄ verbū dei docēt, qd̄ dilis-
tia, nec apli gunt ac pascunt. quia sic, nec aplos cōfiteberis Epōs fuisse, si faciem
fuerūt epī & rerum, nō res ipsas contemplari cōperis. Immo, eo meliores Epī,
pon. quo a laruis facierū remotiores, & eo minus Epī, quo propiores.

Octaua.

Octaua, scribit Hiero, de illust, viris, qd̄ Achacius Epus Cæsa-
Achaci? Epōs ricē. discipulus Eusebii Pamphili, Imperante Constantio, Libertum
Cæsariē epī popam deposuerit, & Fœlicem constituerit. Item Iohannē Chryso-
scopatu mo- stomū, nō rho, pontifex, sed Theophilus Alexandrinus & Epipha-
uit Liberitū. nius Cypri Epī, vt in tripart, deposuerunt. Idem Epiphanius Cypri
& alios alii. minor Episcopus Iohanne Hierosolymitano Epō, eundem excōica-
uit, & penituit cōicasse cū illo, vt d. Hierony, scribit contra eundem.
Et si historias consideres, quomō nunc imperatores papam, nūc cō-
tra, papam imperatores, Item papa Epōs, & epī papā mutarint, sta-
tuerint, deposuerint, credas te Iliada quandā videre. nec mirum, quia
Christum non auderunt ambitiones phibentem, ideo toties collis-
duntur & turbantur.

Nona

Nona, Quid ad hoc dicemus? vera ne est illa sententia, quā tota
Si Epī sunt ecclesia, oia etiā decreta, oēs doctores tenent, esse videlicet epōs aplo-
aplorum suc rū successores, vt dis. xxi. in nouo. Si est falsa, quid iactatur tanta au-
cellores, cur toritate? Si vera, Quō solus rho, pontifex est successor vnus aposto-
vnus rho, p. li petri, & ceteri oēs rho, pōtificis sunt subditi? Cur nō & alii apli ha-
successor est bent successores? num fuerunt ceteri apli successores vnus petri? cur
vnus aposto ceteris aplis aufertur sua gloria, & tribuitur soli petro? Cur nō quilibet
li Petri, cæte Epī habent, qd̄ apli eorū habuerūt, cum Rho, habeat, qd̄ petrus
ri omnes ob suus pdecessor habuit? Muta ergo verbū, & dic, qd̄ Epī sunt aplo-
noxii rho, pō rū successores, sed vnus epus Rho, est vnus apli successor. Ista ratio fa-
tifici, & non teor, nisi ego sum insensatior trunco, cogit &, oim obstruit os, Esse
aliorū aplo- Epos oēs æquales. & sicut rho, pōtifex a nemine ordinatur, Ita quilibet
rum qd̄; alii ber per solam electionem, sicut ipse ordinari debet, iure diuino. Stat
sunt successō em̄ firma sententia, Nullū aplo- rū a petro missum esse, sed oēs eadē
res? a Christo dño, æqualia accepisse in suas sortes, ergo eorū epī successō-
res, æqualia habēt cum rho, pōtifex, excepta p̄rogatiua honoris seu
f̄a a magnis Apostolis?

Decima

Decima, Responde. Si rho, pontifex præcepto dei est vicarius ge-
neralis in tota ecclesia, sequitur inuitabiliter peccare eos, immo esse

hæreticos, qui nō sub eo fuerint. At tunc ecclesia tota primitiua, saltem vsq; ad. cccc. annos cum tot martyrib; & sanctis, hæretici erūt. Obsecro, quid pdest tantā blasphemā in ecclesia p fumidā ptāis pompa statuere: deniq; etiā sanctus Petrus erit hæreticus, qui ante rho, ecclesiam cū apl'is fuit Hierosolymis. Vincit me hæc rō inuicta.

Vndecima, Si vlla ecclesia est prima, & mater oim, nō est alia, nisi Hierosolymitana, vt dixi supra. Quid em̄ faceret Rhoma, si haberet hæc p se, quæ habet illa? Nempe, qd Isā, & Mīche, & oēs pphete p nunciarint, de Zion exiturā legem euāgelii, & de Hierusalē verbum dñi. Item qd dñs sibi dedit gloriā in domo sua nouissima, vt Haggeus dicit. Qd Christus sibi pōtifex, apl'i autē velur pæsbiteri, qd Christus sibi oblatas, spiritū sanctū misit. Et breuiter, hinc in omnē terrā exiuit verbū dei, hinc oēs ecclesie. Nec est vilius tam impudēs frons, qui possit negare hanc esse vere matrē ecclesiarū oim, fontē, radicem, ac matricem, etiā rho, ecclesie. Vnde li. ix. tripart. c. xliij. Epi concilio Constantinop. cōgregati, significant Damaso epō rhomano inter cætera quæ ordinarant in hunc modū, In matre cunctarū ecclesiarū Hierosolymis constituta, reuerendissimū & deo amabilem Cyrillum Ep̄m esse significamus, qui regulariter oim a puinctialib; ordinatus &c. Hic claret matrē oim ecclesiarū tunc habitā Hierosolymitanā, & conciliū fuisse citra pō. rho. autoritatē habitū, qd esset hæreticū, si iure diuino niteretur rho, ep̄i ptās. Si ergo hæc non habet primatū, immo vix quintū ei dederunt, quanto minus Rhomana habet, quæ est eius discipula? Dicat aduersus hæc aliquid qui potest.

Duodecima, cōciliū Nicenū, vt scribit li. x. c. vi. hist. ecclē. statuit ar. ti. vi. in hunc modū. Et apud Alexandriam, vel in vrbe Rhoma, vulta cōsuetudo seruetur, vt vel ille Aegypti, vel hic suburbanarum ecclesiarū sollicitudinē gerat. Responde, hoc conciliū oim fere sacratissimum tribuit rho, pō, suburbana; eccliarū sollicitudinē. Atq; hæc in ppositione mea tetigi, qū dixi, qd cōtra frigidissima decreta, staret decretū hui; cōciliij.

Si ergo sum hæreticus, Age, tollant primū hoc conciliū, cui me ipsa qd; decreta, tanq̄ euangelio cogunt obedire. Nō possum duob; dominis seruire contrariis.

Decimatertia, idē Nicenū conciliū, statuit nō a rho, epō, oēs ep̄os ordinari, sed a puinctialibus ep̄is dicens. Et vt, si forte in ordinando ep̄o, duo vel tres, p aliqua cōtentione dissentiat, reliquorū autoritas, & p̄cipue Metropolitanī cū cæteris firmitior habeatur. Obsecro, quid ep̄os ordinādos a puinctialib; Ep̄is.

Decimaquarta, idem Nicenum conciliū, Ep̄o Hierosolymitano, nō rhomano tribuit honoris primatū, dicens ibidem. Et vt Ep̄o Hierosolymorū antiquitus tradita honoris p̄rogatiua seruetur, manente nihilominus, & Metropolitanī ipsius puinctiæ dignitate. Do-

G ij

Si rho, pō. est oim primus iure diuino, tota primitiua ecclia cū tot sanctis marty, fuit hæretica, qd ipsū est cogitare. Reuera m̄ oim eccliarū est ecclia Hierosolymitana, non rhomana.

Ruffine, an hæc vident nō dolēt oculi?

Duodecima, Nicenū cōciliū oim sacratissimum tribuit rho, pō, suburbana; eccliarū sollicitudinē.

Decimatertia, Nicenū cōciliū statuit ep̄os ordinādos a puinctialibus Ep̄is.

Decimaquarta, Honoris p̄rogatiua antiquitus tradita ē Ep̄o Hiero, nō rhomano.

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS.

ce me lector, quid faciendū sit. quando non satis est, me hodierno tēpore confiteri, rho, pontificem esse primū, nisi mentiar q̄q; & negem alium antiquitus fuisse primū, & tanti concilii autoritati resistā. Deniq; in concilio Niceno primo loco sedisse scribitur Eustachius, Antiochenae ecclesiae Ep̄us, non Rho, nec legatus Rho, Ep̄i li. ij. tripart. c. v. q̄d esset intolerabile hodierno iuri Rho, Ep̄i, nec tū ideo hæreticus fuit, aut Nicenū conciliū contra ius diuinum egit.

An nōdum etiā Ruffine, tuū liuorē agnoscis?

Deciaquinta

DECIMAQUINTA, si Rho, ecclesia est prima, propter primū apostolum Petrum, eadem necessitate confitebimur, & Compostellanam ecclesiam esse secundā, propter apostolū sanctū Iacobum, & Ephesinam tertiam, propter apostolū tertū Ioannem, & sic per ordinem ap̄forū. At iste ordo nunquid seruatur? quo iure ergo solus Petrus primā facit ecclesiam, nisi humano? Cur ergo Cōstantinopolitana, quæ nullum habet Apostolum, præfertur secundo loco Compostellanæ? Cur Alexandrina quæ & ipsa nullum habet apostolum, præfertur Ephesinæ? Cur Antiochena sine apostolo præfertur Edissenæ, quæ apostolum Thomam habet? Cur Hierosolymitana, his omnibus quinto loco postponitur, quæ Christum, Petrum, Iacobū, Ioannem, item Iacobum columnas (vt Paulus Gala. ij. scribit) habuit, & vniuersos discipulos: vides quā sit nulla ratio: quā Christus studiose huius primatus ambitionem præuenit, & causas eiusdem penitus confuderit.

Quo iure Petrus facit primā ecclesiā, nisi iure humano?

Decia sexta.

Quinetiam, cur alii Ap̄i curā pascēdarum ouiu soli Petro nō per miserunt, sed iussu christi ierunt in orbē vniuersū?

DECIMASEXTA, si ad solos Petri successores pertinet verbū Christi, Tu es Petrus, & pasce oues, pari sequela concludetur, Solius Ioannis successores esse filios Mariæ in cruce cōmendatos, solos plus cæteris dilectos, quia hunc solum in cruce allocutus mari cōmendauit, ergo ab Ephesinis Ep̄is accipiunt cæteri, vt sint filii ecclesiae & Mariæ. Item soli successores Iacobi & Ioannis essent filii Tonitru, & soli successores Iacobi minoris, essent fratres dñi. Et oīno, omnium, ad quos Christus semel locutus est, successores, haberent eadē iure diuino. Quo, quid vanius dici potest?

Decia septima.

Si papa est super oēs iure diuino, ne mo pōt eum cōfessum absoluerē.

DECIMASEPTIMA, Si papa esset iure diuino super omnes fideles ecclesiae, nullus posset eum absoluere, nec confitentem audire. Quia quicquid iuris diuini est, immutabile est. nec vlla ratione potest se alteri submittere, & potestatem super se pati, sine iuris diuini iniuria. Non em potest inferior superior fieri vllō pacto, nisi hoīm arbitrio. ius diuinum stat fixum in eo quod est.

Quidam Christum in triumphantem ecclesiā reiciūt, vt militati aliud caput constituant cōtra euāgelium,

IN FINE dico, Me nescire, an Christiana fides pati possit, in terris aliud caput ecclesiae vniuersalis statui, præter Christum, sunt, qui Christum in ecclesiam triumphantem reiciunt, vt Rho, pōti, militantis ecclesiae caput constituant, contra expressum euāgelium Matthei vltimo. Ecce ego vobiscum sum, vsq; ad consumationē seculi. Et illud Act. ix. Saule Saule, quid me persequeris? Ideo em regnum fidelis ecclesia vocatur, quod rex noster non videtur, sed creditur, sicut. i. Cor. xv. dicit. Oportet illum regnare, donec ponat inimicos suos scabellum pedum suorum, Et tunc tradet regnum deo & patri.

RESOLVTIO.

FO. XXVIII.

tri. At hi, regnum rerum præsentium faciunt, dum visibile caput erigunt. Nam & mortuo pontifice, Ecclesia non est sine capite, cur ergo viuo pontifice, Christus non pro capite solus habetur? An viuo pontifici cedit & mortuo succedit, velut quidam alternus pontifex? Si autem & viuo pontifice Caput est, vt quid duo capita in ecclesia statuimus?

CONCLVDO.

Omnis sacerdos in articulo mortis & necessitatis est Episcopus, est Papa, habens plenissimam plenitudinem potestatis super consistentem, vt tenet sententia communis totius ecclesie, & ex b. Cypriani epistolis euidenter conuincitur. Ergo nec Papa est Episcopus, nec Episcopus est superior presbyteris, iure diuino. tenet consequentia, quia ius diuinum est immutabile, tam in vita quã in morte.

Totius operis summa

FINIS

Si quid requiris amplius, alibi inuenies.

**Et in terra pax
hominibus bo
ne voluntatis.**

Lipsiæ, apud Melchiorem Lottherum. Anno
a natali Christiano M.D.XIX.